



***Despre recente modificări ale Legii nr.193/2000:
un concept bun și o procedură deficitară***

Colocviile juridice ale Băncii Naționale a României, Ediția a IX- a

5 martie 2013

Filename: **Despre recente modificări ale Legii nr.193/2000_v1**

Date: **05.03.2013**

Author: **Alexandru Berea**

- **Importanta ultimelor modificari aduse Legii 193/2000:**

- ▶ Din perspectiva consumatorilor:

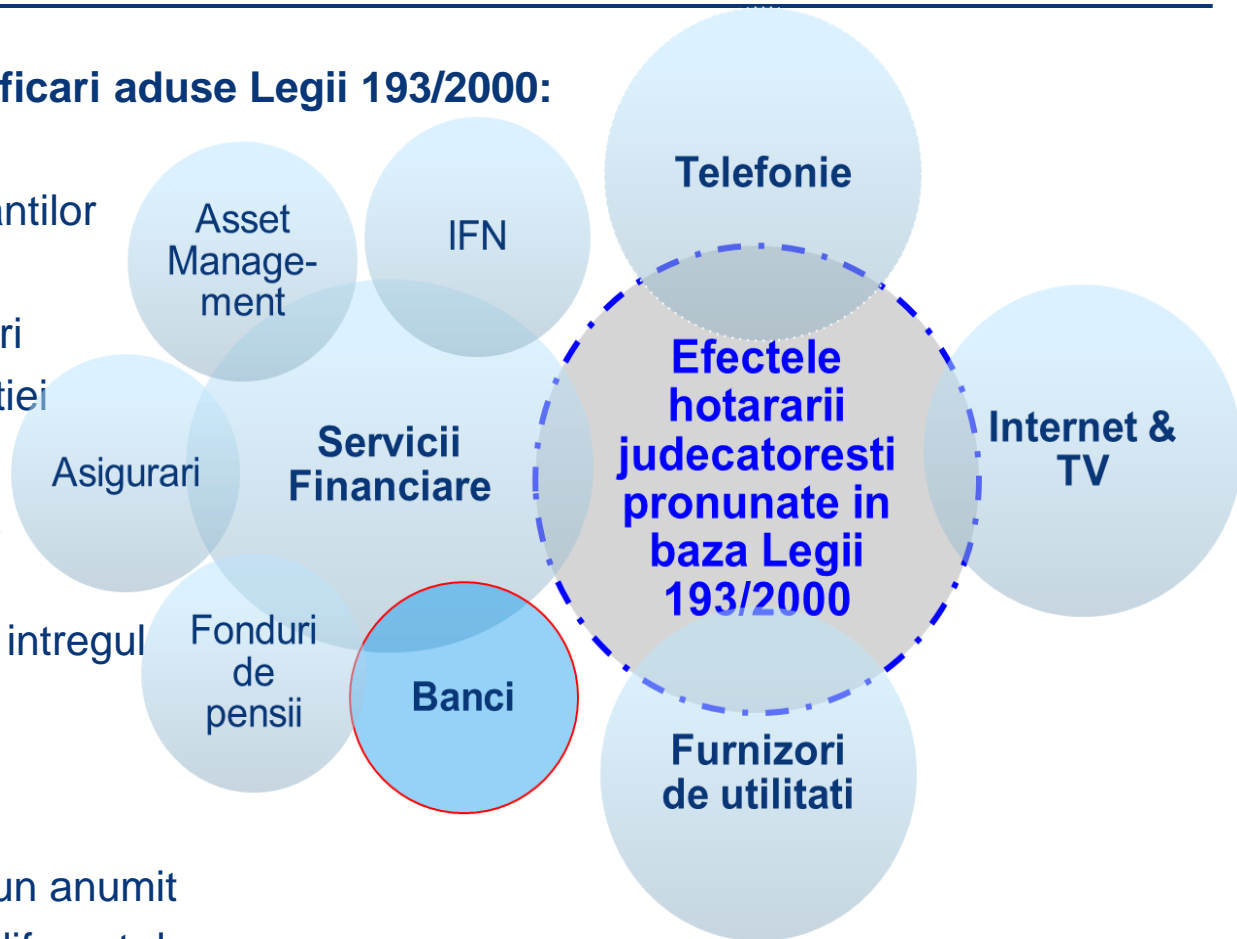
1. Fundamentata sau nu, este certa existenta la momentul actual a unei perceptii negative a consumatorilor fata de sistemul bancar
2. Actiunea unei persoane tenace poate beneficia tuturor clientilor care au incheiat contracte cu clauze similare
3. Pronuntarea unei astfel de hotarari judecatoresti ar putea conduce la o nesperata imbunatatire a situatiei materiale a numeroase gospodarii
4. Lejeritatea procedurii si lipsa riscurilor:
 - Actiunea ar putea fi intentata pentru fiecare contract incheiat de un consumator cu un comerciant, sansele de reusita putand fi exploatare teoretic la nesfarsit;
 - spre deosebire de situatia in care procesul este castigat, atunci cand un astfel de litigiu este pierdut de catre consumator efectele deciziei instantei se produc doar cu privire la contractul respectiv, iar nu asupra tuturor contractelor continand clauze similare.



- **Importanta ultimelor modificari aduse Legii 193/2000:**

- ▶ Din perspectiva comerciantilor

1. Isi vad modelul de afaceri supus pericolului disparitiei urmare a implementarii unei proceduri de natura sa extinda concluziile dintr-un caz particular la intregul gen de relatii comerciale similare
2. Fata de probabilitatea statistica de pierdere la un anumit moment a unui litigiu, indiferent de numarul celor castigate in prealabil, rezulta ca este doar o problema de timp ca orice tip de clauza sa fie considerata, la un moment-dat, ca fiind abuziva.



- Principiul fundamental de drept procesual “res judicata inter partes tantum jus facit” (deciziile instantelor trebuie sa isi produca efectele numai între părțile care au participat la judecarea cauzei).
- Este indreptatita stabilirea unei astfel de exceptii?



- Raspunsul nu poate fi decat **AFIRMATIV**, fundamentat pe:

- Necesitatea ocrotirii consumatorului de realele practici abuzive; si
- Specificul dreptului consumului, care se distinge ca o ramura de drept speciala, instaurand exceptii de la principiile generale ale dreptului

- ...DAR...

- dincolo de justetea adoptarii unui astfel de principiu, **se ridica problema modului in care acesta urmeaza sa fie implementat, astfel incat sa asigure temeinicia actului de justitie.**
- ...Iar cu privire la acest aspect, **noile prevederi legale sunt in mare masura criticabile.**



- 4 critici esentiale, vizand aspecte ce tin de:
 - Lipsa de rigurozitate
 - Instanta in masura sa pronunte o decizie irevocabila cu efect extins.
 - Calitatea procesuala activa
 - Fondul cauzei

1. Lipsa de rigurozitate

- In cuprinsul procedurii existente, nu exista nicio prevedere care sa stabileasca obligativitatea substantierii in mod riguros a cererii formulate in instanta, astfel incat sa se evite abuzul de drept

2. Instanta in masura sa pronunte o decizie irevocabila cu efect extins

- **o institutie juridica de natura a produce efecte relativ asemanatoare: recursul in interesul legii**
 - are o procedura riguroasa, clar reglementata prin lege, de competenta exclusiva a Inaltei Curti de Casatie si Justitie
 - rationamentul: importanta efectelor pe care decizia pronuntata urmeaza sa le aiba (devine jurisprudenta obligatoriu de urmat pentru viitor).
- **noile prevederi ale Legii 193/2000:**
 - cu atat mai mult cu cat efectele unei decizii pronuntate urmeaza a se produce in ce priveste raporturi contractuale care nu au fost deduse judecatii, hotararea ar trebui sa fie pronuntata la nivelul Inaltei Curti de Casatie si Justitie
 - necesitate imperioasa avand in vedere diferentele semnificative de interpretare ale unor aspecte identice la nivelul diverselor curti de apel
 - doar Inalta Curte de Casatie si Justitie are aptitudinea de a oferi o interpretare unitara

3. Calitatea procesuala activa

- Datorita efectelor semnificative pe care le poate avea decizia, actiunea ar trebui sa fie analizata si insusita in toate cazurile de autoritatea in materie, respectiv Agentia Nationala de Protectie a Consumatorilor
- ANPC ar trebui:
 - sa analizeze clauzele contractuale care le-au fost puse in vedere prin intermediul sesizarilor de:
 - asociatiile de consumatori
 - consumatorii individuali; si
 - in cazurile in care se ajunge la concluzia ca aceste clauze au un caracter abuziv, sa formuleze actiunea in instanta
- Pentru ratiuni de interpretare unitara, competenta de decizie cu privire la inaintarea unei asemenea actiuni ar trebui sa fie stabilita la nivelul Presedintelui ANPC

4. Fondul cauzei

- Inițierea unei asemenea proceduri - urmare firească a existenței unor dubii cu privire la corectitudinea anumitor clauze contractuale și la caracterul abuziv al acestora
- O condiție a demarării acțiunii: existența unor decizii irevocabile pronunțate în alte cazuri similare, care în majoritatea lor converg către concluzia că o asemenea clauză este abuzivă
- Astfel, se va putea evita:
 - încărcarea inutilă a instanțelor; și
 - riscul apariției abuzului de drept

- Si alte state experimenteaza un sistem asemanator, cu diferite particularitati, dar care se axeaza pe cateva caracteristici fundamentale, care includ in toate cazurile un proces riguros (de exemplu, 'super-complaint procedure' din Marea Britanie)
- Efectele hotararii judecatoresti, asa cum sunt descrise de noile dispozitii ale Legii 193/2000, sunt benefice si binevenite, conditionat inasa de dublarea acestui principiu de un proces riguros, care sa asigure echitatea actului de justitie
- Tocmai aceasta lipsa de rigurozitate a procesului este necesar sa determine o cat mai rapida modificare legislativa



- **Amendamentul legislativ trebuie:**
 - ▶ **sa mearga in continuare pe linia mentinerii efectului extins al hotararii judecatoresti si la celelalte contracte in derulare ale unui agent economic; si**
 - ▶ **sa intareasca procedura cu urmatoarele caracteristici, de natura sa defineasca o noua tipologie de actiune in peisajul institutiilor juridice din Romania:**
 1. **Hotararea judecatoreasca irevocabila sa fie pronuntata de Inalta Curte de Casatie si Jucititie**
 2. **Actiunea in instanta sa poata sa fie formulata de catre Presedintele ANPC la sesizarea asociatiilor de consumatori sau a consumatorilor individuali**
 3. **Obligativitatea ca actiunea sa fie substantiata in mod corespunzator**
 4. **Introducerea actiunii sa fie conditionata de existenta unor hotarari judecatoresti irevocabile cu privire la aspecte similare, favorabile in majoritatea lor consumatorilor.**